

držal bolj onih oblik, »ki imajo sedaj v našem slovstvu več ali manj občno veljavo«, vidi se zlasti v § 279, v katerem ima za vsak nepristni predlog večinoma le po en izraz, dočim jih ima Janežič zmirom po več, n. pr. za Janežičeve: *mimo, memo, mem* ima dr. Sket samo: *mimo*. Da bi se pač v vseh oblikah dosegla zaželena edinost!

§ 312 b) uči, da množilne števnike rabimo na vprašanje »koliko« tudi pri samostalnkih, ki nam služijo le v množnem številu, n. pr. *dvójne duri*. Spodaj ima pač opombo, da nekaterim Slovencem služijo raje v tem primeru ločilni števniki; jaz bi menil, da je poslednje pravilneje in se vjema tudi z latinščino.

V § 320 b) v opombi bi se tudi lahko omenilo, kako je s povračalnim zaimkom v skrčenem stavku, če je v njem še kak logiški subjekt. Te stvari se je bil Cigale dotaknil v »Novicah«. Če skrajša n. pr. stavek: Sv. Andrej je od daleč ugledal križ, kateri so mu bili pripravili, glasi se to: Sv. Andrej je oddaleč ugledal sebi pripravljeni križ. Če pa imam prej dva subjekta, n. pr. Sv. Andrej je oddaleč ugledal križ, kateri so mu bili mučitelji pripravili, tedaj moram paziti, da li ne nastane po skrajšanju dvournost, in v tem slučaju bi ne smel staviti povračilnega zaimka. S § 330 f) se ne strinjam v tem, ker mislim, da nedovršnik nikoli ne more rabiti v zaznamenanje prihodnjega dejanja, če tudi je v odvisnem stavku. Torej ne bi pisal: Volk se je zarekel, da ne kolje več jagnjet, ampak: Volk se je itd., da ne bode več klal jagnjet. Takoj v nastopnem § pa bi si želel opazko, da naj bi v slovenščini česče rabili dovršnike v sedanjiku za prihodnjik, kakor da bi jemali sestavljeni prihodnjik. Ta je lepa posebnost slovenščine, ne zanemarjajmo je! Ne malo je ustregel gosp. izdatelj gotovo tudi s petim delom, ker je tudi nauk o stihotvorstvu kolikor toliko že učna tvarina v zadnjih razredih spodnje gimnazije. Prav bi bilo, da je pristavil slovenskim izrazom še tehniške grške, n. pr. za vzdig in pad arsis in thesis, ker so vendar slovenski po njih ukrojeni. Na strani 267 navaja kot vzgled desetercev odstavek iz pesmi o Kraljeviča Marka smrti, po slovenskem prevodu. Za slovensko narodno pesen ima že vzgled: Lepa Vida je pri morju stala itd., zakaj ni torej pridržal srbskega izvirnika, ker je tako lahko umeven in ob enem bi vspodbudil in vnel enega in drugega dijaka za divni srbski jezik?

J. D.

„DROBTINICE“ za l. 1889. Na več vprašanj: „Drobtinice“ so tiskane, obsegajo devetnajst in pol pole, imajo tri slike; dobivale se bodo od 27. t. m. v „Katoliški Bukvarni“ po 1 gold. 40 kr.

## HRVATSKO SLOVSTVO.

(Dr. Fr. L.)

„Spomenica posveti prvostolne crkve Srca Isusova u Sarajevu“ četrnaestoga i petnaestoga rujna 1889. Uredio: Dr. Andrija Jagatić, kanonik Vrhbosanski, urednik »Vrhbosne«. Ciena jedan forint. Troškom kaptola Vrhbosanskoga. Čist dohodak namienjen je prvostolnoj crkvi »Srca Isusova« u Sarajevu. Folio. Str. 24. — Ta spomenica posvećivanja prvostolne sarajevske katoliške crkve, ki se je vršila 14. in 15. sept.,

mora se imenovati krasna. Zelo primerno je, da se je ta slovesni in za razvoj katoličanstva v Bosni tako pomenljivi dogodek tudi slovstveno in umetniško proslavil. Spomenico namreč krasi 17 večjih slik, ki so prav lične in čiste. Nekatere slike nam predočujejo prave umotvore iz nove cerkve, kakor n. pr.: »Bog daje deset zapovedi na Sinaju«, ali »Govor Isusov na brdu«, ali »Uskrsnuće (vstajenje) Isusovo«. Eno izmed teh slik prinaša današnja štev. našega lista in sicer pročelje prvostolne cerkve po prijaznosti našega rojaka, sedanjega kanonika vrhbosanskega, velečast. g. dr. Antona Jegliča. Kapitolu vrhbosanskemu častitamo na tem delu, čitatelje pa opozarjamo na »Spomenico«, da napravijo ž njo sebi veselje, novi cerkvi pa dadó mal darek.

### Knjige „Matice hrvatske“ za leto 1889.

(Konec.)

Po svoji zunanosti ogledovalca Matičinih knjig najbolj v oči bode res krasna knjiga: „Slike iz občega zemljopisa. Napisao dr. Ivan Hoić. Knjiga prva. Sa 60 slika i jednom zemljopisnom kartom (zemaljske polutke). Nagradjeno iz zaklade grofa Iv. Nep. Draškovića za godinu 1887.« Vel. 8°. Str. 367. Cena gld. 2:80. — To je knjiga XIII. »Poučne knjižnice« Matice Hrvatske. Ta knjižnica šteje že marsikako lepo delo. Ta knjiga pa ne samo da ne zaostaje za drugimi, marveč jih je skoro prekosila. Ako listaš le nagloma knjigo, razveselje te lepe in velike slike, nad katerimi obstane nehoté tvoje oko. Pa tudi vsebina sama je vredna zanimanja. Knjiga nam opisuje po splošnem uvodu zemljo kot zvezdo med zvezdami, kaže njeno obliko, govori o dnevu, letu, o zemljepisnih točkah in črtah, o vodi in o kopni zemlji, o obalah, otokih, nižavah, višinah, o morju, rekah, jezerih, o zraku, njegovem gibanju in vplivu. — Torej obširna tvarina! Kdo ne vé, da je ta veda danes v najlepšem razvoju, nekako v dobi deviške čilosti, polna navdušenosti za napredek! In ta napredek — vrši se dan na dan. Pa o tem bodem govoril lahko drugje. O knjigi sami za sedaj le toliko, da je pisana lahko umevno; tudi je pisatelju pri srcu, da zanima. Podatki so dovolj natančni. O podrobnostih ne morem tu razpravljati. — Kot ocenjevalca in Slovenca me ni zanimala ta knjiga le po svojem tako priljubljenem mi predmetu, ampak posebej zato, ker imamo Slovenci enako knjigo in sicer Jesenkov »Prirodnoznanski zemljepis«, ki ga je izdala Matica l. 1874, in o katerem tu samo to rečem, da Slovenci še vedó ne, koliko je ta knjiga vredna. Samo po sebi vleče človeka, da primerja taki deli med seboj. Primerjanje nam kaže, da je pisana Hoićeva knjiga poljudneje in zabavneje, a Jesenkova bolj znanstveno; Hoić opisuje marsikaj na široko, Jesenko podaje toliko, kolikor je neobhodno potrebno, in zato je v tej knjigi mnogo vednostnega gradiva; Hoićevo knjigo bodo čitali Hrvatje raje, nego čitajo Slovenci Jesenkovo knjigo. Koliko vednostne temeljitosti da je v naši (slov.) knjigi, kaže najbolj, da navaja Jesenko samih virov ali pomočkov dve strani drobnega tiska. Slovenci so na to svoje vrlo delo že skoro poza-